

БЪЛГАРСКИ ВЕСТНИК

бр 7, година VIII, 30 септември 2002 г. Будапеща, Унгария

Училище "Христо Ботев" откри новата учебна година

На 16 септември 2002 г. Българо-унгарското училище в Будапеща отпори прати за своите възпитаници. Негови гости бяха: извънредният и пълномощен посланик на Република България в Унгарската република, г-н Светлозар Панов, културното аташе на Република България,

г-жа К. Костова, представител на унгарското Министерство на образованието, г-жа М. Ластич, представители на Българското републиканско самоуправление, на Столичното българско самоуправление, на Дружеството на българите в Унгария и др.

В БРОЯ ЧЕТЕТЕ:

Среща с Ласло Сасфалви

*Нов председател на
Агенцията за национални
и етнически малцинства
в Унгария*

Вести от самоуправленията

Културни новини

Дистолечение чрез мед

*Раждането на българската
икона*

Празничният ден започна с тържествен подоснет, отслужен от българския свещеник, отец Стефан. Топло и сърдечно прозвучаха поздравителните слова на директора на училището, г-н Тодоров и на посланика на Република България, г-н Панов. Учениците изнесоха тържествена програма, която включваше рецитал по стихове от любими български поети, музикални изпълнения, тракийски танц на деца от танцов състав "Росица". Директорът на училището, г-н Тодоров по стар български обичай поля вода на първокласниците и честити на всички новата учебна 2002-2003 година.

*материалът е подготвен
от училището*

Българското републиканско самоуправление пожелава на всички възпитаници и учители, здраве, само шестцици и много успехи

Златан Тодоров – директор
Христина Тодорова –
учител по математика

Пенка Ганчева – учител
по история и философия

Красимира Митева –
детска учителка

Ваньо Аршинков – учител
по физическо възпитание

Христо Шкодров –
учител по биология и химия

Цанка Маринова –
начална учителка

Румяна Добрева –
учител по английски език

Екатерина Петкова –
учител по български език и
литература

Цветана Кюмюрджиева –
учител по математика

Виолина Стойнева –
начална учителка

Ангел Грозданов –
учител по туризъм

Лайош Коложи –
заместник директор

Росен Русев – учител по
изобразително изкуство

Марика Сабо –
учител по унгарски език

Агоштон Палне –
учител по унгарски език

Анна Юхас –
учител в подготвителния клас

Стоян Недялков –
учител по информатика

Запрян Брънчев –
учител по музика

Отец Стефан Мамаков –
учител по вероучение

Уважаеми Читателю!

Ето че лятото неусетно изтече и времето на отпуските мина. Удари и първият школки звънец в българското училище. Изобщо животът ни се връща в обичайните си рамки с всекидневните ни грижи, проблеми, задължения и естествено и със своите радости и задоволство от постигнатите цели. Друго не може и да бъде. Нали човекът е мислещо същество призвано да променя себе си и света!

През двата летни месеца "Български вестник" беше също "в почивка". Искрено казано не съм убеден, че това е най-умното решение, защото и през лятото има достатъчно интересни за отбелязване събития в живота на българската общност тук, пък и читателите ни, слава Богу, проявяват интерес към тях. Поне такива са моите наблюдения от последно време. Този факт ме радва, независимо, че понякога е свързан и с не чак толкова радостни моменти. Но трябва да свикнем да приемаме не само приятните страни на живота. Иначе как ще можем да оценим доброто?

Но думата ми беше за днешните пък и за следващите дни. За това какво ще правим по-нататък, какви задачи ни предстоят, как ще се развива нашият български "микросвят" в Унгария и пр. Безспорно най-важното предстоящо събитие в обществен и политически живот на Унгария, в това число и на българската общност, ще бъдат изборите за местни органи на държавната власт на 20 октомври, когато ще бъдат проведени и изборите за малцинствени самоуправления. А с последното ни свързват вече и емоционални връзки, което е характерно за всички по-малки малцинства, където голяма част от хората се познават лично един друг. Както е известно българите са заявили инициативи за създаване на български самоуправления на 31 места - 10 в страната, а останалите в столичните райони, без II и X район. На колко от тези места ще бъдат издигнати и официално утвърдени български кандидати не мога да кажа, тъй като пиша този материал преди да е изтекъл последния срок за регистрация, 27 септември. А колко пък ще бъдат избрани, това ще решат избирателите - и българи и унгарци. Но така или иначе през предстоящия изборителен цикъл е почти сигурно, че ще имаме повече на брой български самоуправления, което от своя страна ще доведе и до по-активен живот на цялата българска общност в Унгария. Да правя предизборна агитация е излишно, защото смея да кажа, че познавам българите тук и вярвам в тяхната зрялост и чувство за самосъхранение, запазили ги верни на себе си през бурите на времето.

Та за днешните и за следващите дни ми беше думата. И вярвайки в тях нека се уповаваме на бъдещето!

Димитър Цуцуманов

НА 20 ОКТОМВРИ 2002 г. – ИЗБОРИ ЗА БЪЛГАРСКИ САМОУПРАВЛЕНИЯ!

Както е известно вече, на 12 юли т.г. президентът на Република Унгария д-р Ференц Мадл насрочи избори за местни органи на държавната власт в Унгария, които ще се проведат на 20 ОКТОМВРИ 2002 г. Едновременно с тях ще се състоят и избори за малцинствени самоуправления, в това число и за български самоуправления.

Призоваваме нашите сънародници да вземат активно участие в изборите!

Важно е да се знае:

- Избори за малцинствени самоуправления могат да се насрочат само ако поне 5 души, деклариращи принадлежността си към дадено малцинство направят инициатива. Срокът за писменото подаване на инициативата беше до 22 юли 2002 г. В резултат на това в Будапеща ще се проведат избори в 21 района, а за страната в Халастелек, Сигетсентмиклош, Дунахарасти, Будапори, Дебрецен, Пейч, Минколц, Фелешожица, Веспрем, Шопрон.
- За да бъдат проведени избори за малцинствени самоуправления е необходимо да има поне 5 души, които да се кандидатираат и имената им да бъдат включени в избирателен списък на даденото малцинство. За тази цел кандидатите са длъжни да съберат поне по 5 препоръчителни бележки (които имат сив цвят) и да ги предадат в местната избирателна комисия до 27 септември.
- Изборите за малцинствени самоуправления са насрочени в деня на изборите за местна власт на 20 октомври 2002 г. Всеки гражданин, който има право да гласува, получава заедно с бюлетините за избор на кмет на Будапеща, кмет на района, членове на кметската управа в района, града и областта по местоживее и бюлетина с имената на кандидатите за малцинствени самоуправления. На бюлетината са изредени (не по азбучен ред, а чрез теглене на жребий) малцинствените самоуправления за дадения район, град, селище. Всеки гласоподавател може да гласува само за едно малцинство и най-много за 5 неговии представители. Бюлетините, в които са зачеркнати повече от 5 имена или повече от едно малцинство са невалидни!

В следващия брой на вестника ще можете да прочетете подробно за преброяването на населението в Унгария през 2001 г.

НОВ ПРЕДСЕДАТЕЛ НА АГЕНЦИЯТА ЗА НАЦИОНАЛНИ И ЕТНИЧЕСКИ МАЛЦИНСТВА В УНГАРИЯ

За председател на унгарската Агенция за национални и етнически малцинства е назначен **Антал Хейзер**, досегашен неин заместник-председател.

На 8 август той беше официално назначен в присъствието на високопоставени унгарски представители на изпълнителната власт, председателите на малцинствените самоуправления, членове на семейството му, служители на Агенцията за малцинствата и представители на медиите. А. Хейзер се срещна с председателите на малцинствените републикански самоуправления, в която участва и Димитър Цуцуманов.

В своето ескпозе Антал Хейзер благодари за доверието и подкрепата, които му оказват ръководителите на малцинствените самоуправления, говори за плановете и стратегията на Агенцията и заяви, че той не е привърженик на грандиозни плановете, а на градивния и последователен труд, който институцията за малцинствата извършва и ще продължи да извършва. Той възнамерява да изгради конструктивно сътрудничество със специалистите

и представителите и на опозиционните партии, да възобнови и направи регулярен и непосредствен диалога с републиканските самоуправления на малцинствата и с техните граждански организации. За това е необходимо да се подобри юридическата основа, за да могат да се разрешат такива въпроси, като финансирането на институциите, проблемите на малцинственото образование, запазването на езика и културата на малцинствата.

ВЕСТИ ОТ САМОУПРАВЛЕНИЯТА

Среща с Ласло Сасфалви, председател на Комисията по правата на човека, малцинствата и религията при Унгарския парламент

На 11 септември в Българското републиканско самоуправление на ул. "Лондон" 41 се състоя среща на членовете на самоуправлението с

Ласло Сасфалви. Председателят Димитър Цуцуманов запозна унгарския гост с дейността на самоуправлението. От своя страна Ласло Сасфалви говори за работата на ръководената от него парламентарна комисия и отговори на поставените му въпроси.

В срещата участва и българският свещеник в Будапеща отец Стефан Мамаков.

Мишколц

Юни месец донесе много голяма радост за нас. Тук, по време на Международния оперен фестивал от 14 до 23 участва Софийският оперен състав с последната опера от Пучини "Турандот". Включихме се активно да помогнем за успешното представяне на групата от 180 човека. Солисти бяха: Мария Белчева, Бойко Цветанов, Цветана Банделовска, Светозар Рангелов и други под диригентството на Георги Нотев. Вечерта на 22 юни слушахме в захлас двадесетима българи от Мишколц и още толкова от околностите на Дебрецен. Тук бяха и нашите унгарски приятели. Гост беше българският посланик със съпругата си. Театърът беше препълнен. Още звучат в ушите ми ариите на солистите, предизвикващи бурни аплодисменти изказващи възторга на публиката. След представлението в задушевна обстановка на откритата тераса пред театъра в приятелски разговор с г-н посланик Светозар Панов, диригента и солистите. Не усетихме кога стана 2 часа след полунощ. Чувствахме се горди, че с тази българска проява показвахме на съгражданите си, на колко високо ниво в нашата култура, нашето музикално и танцово изкуство.

И ето, лятото е пред нас. На 27 юли взехме участие в приятелска, спортна среща на тенис на маса с другите малцинства от града ни.

23 юли: По радио "Европа" във връзка с изборите имаше репортаж с председателят на нашето самоуправление Янош Вълчев.

А сега най-важното: отново на път за България. Между 2 и 9 август изкарахме в срещи и разговори за осъществяване на по-близки връзки между нас българите зад границата и тия от България. Получихме книги и обещания за по-чести срещи.

И този път рейса премина границата под проливен дъжд и грамотевици, също като че ли и природата плачеше с нас.

Това лято беше особено: и много топло и много дъждове и наводнения по цяла Европа – така и у нас в България и Унгария. Това хвърли сянка върху отпразнуването на 20 август. Понечето бяхме и отпусका. Пред статуята на Св. Ищван и пред крепостта в Дюнидвор се чува празничните думи на г-н кмета Коболд Тамаш. Там беше и нашият председател. Той взе участие в първото предизборно събрание, което се проведе в близкото градче Фелпсбюла. Тук местните българи се готвят да образуват малцинствено самоуправление.

На 13 септември проведохме редното заседание. В точка други: гласувахме за парична помощ според възможността ни, за издаване на каталог по случай предстоящата изложба на Росен Русев. Споменахме и за 5-та годишнина от смъртта на Миклош Мажаров, носител на

художествената награда на М. Мункачи, държавната "Csillagrendje", грамота от Агенцията за Българите в чужбина, "Заслужил в поддържането на светлинка на българската духовност и култура" от Дружеството на българите в Унгария, "Златна диплома" от Шалготарян, "Pro urbe" от Мишколц и още много други. Планирахме да направим изложба от материала му в Българския културен център в Будапеща, но по независими причини от нас за сега се осуети. Надяваме се, че поне за 10-та годишнина от смъртта му ще се осъществи.

Запланивали сме да направим среща с Д-р Борис Стратиев от Еделен. Преди няколко месеца в София излезе книгата му "Като на филм" – спомени на един лекар.

Пред мен стоят книгите от Тошо Дончев и Пенка Ватова. В момента чета с удоволствие най-новата книга от Петър Юхас "Орисан съм на две родини". Чувствам като, че ли изцяло пише за мен, за нас българите, които също имаме две родини. Надяваме се, че той ще дойде при нас, заедно с Марин Георгиев, стар наш познат. Ще ни говорят не само по български, но и по унгарски. Нали повечето от нашите българи тук вече не знаят да говорят на български език. Трябва да направим всичко, за да останем българи – обречени с две родини.

Мишколц, 15 септември 2002 г.

Д-р Мария Николаева

Будапеща, ХХI район

През м.юни Българското самоуправление в квартал "Чепел", заедно с другите малцинствени самоуправления в района, проведе своя "Открит ден", на който, в присъствието на кмета Михай Тот и неговите заместници Ференц Орос и Йожеф Такач, направиха отчет за своята дейност. Председателят на Българското самоуправление в района Владимир Енчев разказа за организирания прояви и направи предложение улицата, на която някога са живеели много наши сънародници, да бъде официално наименована "Български градинар."

На 8 септември в Чепел се проведе традиционния събор, посветен на Дева Мария "Мария бучу". В двудневната програма на общината участва и българското самоуправление в

района. Българската "шатра" бе една от най-посещаваните, не само заради вкусните кебапчета и бирата, а и заради богатата фолклорна програма.

Дебрецен

В началото на лятото град Дебрецен беше домакин на международния "Фестивал на добросъседството", в който участва и българският фолклорен ансамбъл "Добруджанче" от град Силистра. След блестящото представление на децата художественият ръководител Йордан Филипов и диригентът на оркестъра Румен Минчев споделиха, че ансамбълът е създаден през 1977 г., в него работят над 350 деца на възраст от 5 до 15 годишна възраст, разпределени в три танцови групи. "Добруджанче" е участвал и гастролирал на фестивали в Германия, Сирия, Полша, Украйна, Белгия, Румъния, Швейцария.

Това лято също бе изпълнено с много пъстри и богати развлекателни програми и прояви. Традиционно в началото на м.август се провеждат културните дни на Дебрецен, където на сцена на централния площад се организират различни представления. На 10 август българските фолклорни състави "Янтра" и "Росица" показаха своето танцово умение и завладяха сърцето на публиката. Живите ритми, виртуозният оркестров съпровод и непосредствеността на българите успяха да раздвижат и накарат гостите на вечерта да се включат в заучаването на български народни танци.

От 18 до 21 август на посещение в град Дебрецен беше делегацията на кметството на град Шумен. В делегацията участваха д-р Евелина Станчева – заместник кмет на

град Шумен, Асен Георгиев – председател на общинското събрание на гр. Шумен, проф.Добрин Добрев – ректор на шуменския университет "Константин Преславски", Мариела Върбанова-рекламно-пропаганден мениджър. Делегацията има официални срещи с ръководствата на местното кметство и университета на Дебрецен, запозна се със забележителностите на града, беше гост на концерта на състав "Димеш" и се запозна с работата на българското малцинствено самоуправление.

Една от големите новини в българската и унгарската преса през лятото беше пътуването на Ищван Делев с делта план от Дебрецен до Шумен. Това е първият по рода си опит да се премине от Унгария през Карпатския масив до България. Въпреки трудностите при организирането на похода, смелите и упорити делтапланеристи постигнаха своята цел. Пътуването подпомогнаха спонсори, между които и Българското републиканско самоуправление.

Пейч

На 8 юли върху централната фасадна стена на кметството тържествено бе открита табела на унгарски език и на всички малцинствени езици, включително и български.

Халастелек

На 22 и 23 юни Българското самоуправление в Халастелек и местното кметство организираха традиционния празник на Св. Ласло в рамките на който се проведе и петата национална среща на българите в Унгария. С богата и разнообразна културна програма, в която участваха и българските танцови състави "Росица" и "Янтра" нашето малцинствено самоуправление за пореден път даде възможност на широката публика да се докосне до българската традиция и културни ценности.

Маринка Попмаринова на 90 години!

На 18 юли 2002 г.председателят на българското самоуправление в Халастелек Никола Кушев със семейството си, кмета на Халастелек Ангел Щофан, Попов Панника и други, официално поздрави Маринка

Попмаринова, най-възрастната жителка от български произход в Халастелек. В неспиреното и задушевно тържество леля Маринка разказа спомени от своя живот, за пристигането и в Унгария, за усилията да запази за семейството си родния език и българските традиции. Българското самоуправление в Халастелек и пожелава много здраве и още дълги години живот!

Интервю с Ласло Сасфалви –

*председател на Комисията по правата на човека,
вероизповеданията и малцинствените въпроси към
Унгарски парламент*

На 11 септември се състоя редовното месечно събрание на Българското републиканско самоуправление. По традиция на заседанията се канят български и унгарски гости, които се запознават с работата на самоуправлението, със задачите и проблемите на местните български самоуправления и от своя страна споделят своя опит с членовете на БРС.

През месец септември такъв гост беше Ласло Сасфалви – председател на парламентарната комисия към Парламента.

Бихте ли разказали за работата на парламентарната комисия по правата на човека, вероизповеданията и малцинствените въпроси? Какви са нейните цели и задачи? Има ли промяна в нейната работа по време на предишния мандат на Парламента?

По принцип задачите на комисията не са променени. Може да се каже, че степенуването им е по-различно, приоритетите са поставени върху друго. Досегашните процеси трябва да продължат да се развиват, това са комплексни задачи и за нас означават голямо предизвикателство. Самото название на комисията говори много. Ние трябва да сме в крак с изискванията на времето и бих желал това да става в рамките на юридическите възможности, да не се превръщаме в механична законопроизводствена институция. През изминалите три месеца свършихме много, но все още не достатъчно работа. Предстои ни есенната сесия на Парламента, когато трябва да изслушаме и приемем отчетите на пълномощниците (омбудсманите) на Парламента, на новия председател на Агенцията за малцинствата, да обсъдим проектобюджета за 2003 година, да определим конкурсите за малцинствените обществени организации. Тук е важно да споменем ролята на малцинствените републикански самоуправления, регулярните консултации, които ние водим с тях. Един от приоритетите на комисията е малцинствения закон.

Комисията вече е напреднала в темата и получихме уверение от правителството, че то ще внесе закона за обсъждане в парламента. Така ще може да се започне дискусията по него.

Какво според Вас е становището на ръководствата на малцинствата по въпроса за промените в малцинствения закон? Сега често се говори за “етнобизнес”, дали промените в закона ще премахнат тази надвиснала опасност?

Много важно е да бъде постигнато всеобщо съгласие по въпроса за промените в закона. Ние се стремим към открит и откровен диалог с всички страни, с всички малцинствени самоуправления. Смятам, че моето посещение тук е доказателство за тази непосредственост и откровеност, това е просто необходимо и е гаранция за преодоляването на пречките, които стоят пред нас. Нека признаем, че самото приемане на закона за малцинствата беше един символичен момент в историята на демократичното развитие на страната след 1989 година. Проблемите, с които се сблъскваме са различни. Според мен е много важно запазването на културната идентичност на малцинствата и тук с радост ще отбележа, че на конференцията за европейската Харта за езиките през лятото този въпрос беше в центъра на вниманието. Друг проблем е финансовото обезпечаване, сигурност на малцинствените институции. Самоуправленията трябва да имат поле на действие, да могат да работят със своите обществени организации. Промените в закона няма да могат да прекратят възможността за “етнобизнес”, но се надяваме да затворят малките вратички в него. С обсъждането на закона за бюджета трябва да се създаде по-голяма база за подпомагане на малцинствените институции, това е и мнението на председателя на Агенцията за малцинствата.

Какви са формите на сътрудничество с републиканските самоуправления на малцинствата? Как

те могат да се включат по-активно в подготовката на законите, които се обсъждат от комисията?

Въпреки, че на 20 октомври ще бъдат проведени избори и за малцинствени органи, бих искал често да се срещам с ръководствата на малцинствата, защото смятам, че това е най-ефективния начин на провеждане на диалог между нас. Естествено е важно представители на малцинствата да присъстват на заседанията на комисията, да получават пряка и постоянна информация за обсъжданите теми, да се провеждат редовни срещи между представители на изпълнителната власт и тринадесетте малцинства. Според мен най-важни са непосредствените, открити и открити разговори, където на място могат да се чуят много мнения и предложения, да се споделят придобит опит и проблеми. Много се радвам и благодаря, че бях поканен да участвам в работата на събранията на Българското републиканско самоуправление, считам тази среща за полезна и делова. Тук става дума не само за принципни проблеми, свързани с закона за малцинствата, а за онези ежедневни и наложителни задачи, решаването на които не може да стане без бюджетно осигуряване.

Позволете ни един малко “по-личен” въпрос. Бихте ли казали нещо за работата Ви извън парламента?

През 1986 година завърших духовна реформаторска академия. Известно време бях свещеник. Семейство, баща съм на четири деца. От 1990 година съм кмет на град Чурго. Смятах да не вземам участие в сегашните избори, но имайки доверието на своите съграждани, бях убеден, че трябва отново да се кандидатирам.

Желая и на българското малцинство да успее да издигне и избере своите най-достойни представители за членове на самоуправленията в столицата и страната, за да можем заедно да продължим по пътя към Европа.

Благодарен съм за божията да бъде с Вас!

Велико Търново и Шопрон:

завърши поредният етап от преговорите за създаване на побратимени отношения между двата града

“Побратимените градове – фундамент на общоевропейския дом”

Това са думите на извънредния и пълномощен посланик на Република България Светлозар Панов след посещението му в Шопрон през август тази година, по време на преговорите между Шопрон и Велико Търново за създаване на побратимени отношения между двата града.

От 18 до 23 септември шестчленна делегация на кметството на Велико Търново, ръководена от кмета на града, посети Унгария и град Шопрон. Посещението бе отговор на направеното от шопронските нотабили през март тази година, в рамките на което бяха започнати преговори за побратимяване на двата исторически града. Българската делегация взе участие в тържествата по случай празника на Унгария 20 август. По време на посещението се проведеха множество делови срещи, на които бяха уточнени моменти на бъдещето сътрудничество. Поради предстоящите местни избори в Унгария, подписването на договора за побратимяване бе оставен за един по-късен период. Като стъпка към него, бе подписана декларация за съвместна борба срещу разпространението на наркотици. Съдействайки си в тази област, двата града ще имат възможност да участват в програмите, финансирани от Европейската общност. При голям успех премина българската вечер в град Шопрон. На градския площад, пред повече от 1000 зрители, българските състави “Янтра” и “Росица” изнесоха фолклорна програма, която бе посрещната ентусиазирано от жителите на града. Тук

трябва да отбележим, че младите ни танцьори не за пръв път показват своето изкуство в Шопрон и околността. Както бе вече отбелязано в юнския брой на вестника, по време на танцовата лагер-школа тази година, те се изнесоха пред местното население концерти с голям успех. И този път представянето на българския фолклор бе съпроводено с кулinaryна дегустация. Кметът на Шопрон насърчи българската инициатива за създаване на местно малцинствено самоуправление в града и откри кампанията за изборите. Посещението на търновската делегация бе широко отразено от местните медии. На срещите между ръководствата на двата града и на организираният тържество присъства посланик Светлозар Панов, както и председателят на ДБУ Димитър Танев и други официални лица, а ръководствата на двата града бяха представени на най-високо ниво. Преди отикуването си делегацията беше гост и на Дружеството на българите в Унгария в Будапеща. Гостите разгледаха Българския културен дом, а на водените разговори бяха набелязани насоките на бъдещето сътрудничество.

Ето какво сподели посланик Панов по повод посещението:

“Независимо от разстоянието, което дели двата града, в тях има нещо много общо, като културни, исторически, религиозни и образователни центрове. В началото на второто хилядолетие те са изправени пред едни и същи проблеми: да се разширят въз-

можностите на местното самоуправление, да се съдейства за развитието на икономическия и социалния климат в региона. Радостното е, че това сближение, което ще окаже благотворно въздействие върху отношенията между двете страни, започна по инициатива на местните хора, българи и унгарци, което е и естественият път на нещата в наше време. Особено съм доволен, че младите хора от българската общност в Унгария успяха да предизвикат такова добро отношение към България с богатата фолклорна програма, която изнесоха на централния площад в Шопрон, където бяха горещо аплодирани. Независимо, че в Шопрон няма много българи, заслужава приветствие и инициативата за създаване на местно самоуправление, тъй като ефекта и силата на българското се постигат не с количество, а с качество. Мисля, че там има амбициозни хора, които могат да направят много, а от друга страна, срещат и разбирането на местните ръководни органи. Това е пътят за създаване на мостовите на доверието между жителите на Търново и Шопрон, между два региона, между българи и унгарци. Убеден съм, че много скоро ще се очертаят и конкретните дела, които да запълнят рамките на тази договореност. Добре е, че това сътрудничество се извършва в контекста на големите български организации с център Будапеща, което му придава и по-голяма сила и действеност.”

Светла Кьосева

Трета регионална културна среща в Сазхаломбата

Неотдавна в Сазхаломбата се състоя международен фестивал на танцовото изкуство. Представянето бе на много високо ниво. Имаше участници от цял свят, а като заключение на програмата, която съвпадна точно с националния празник на Унгария 20 август, бе поканен да гостува Бобан Маркович, който изнесе двучасов концерт на площада. Наред с гърци, сърби, босненци, румънци, французи, испанци и италианци имаше много талантили представители от Тайван и Латинска Америка. Сцените на Сазхаломбата, Тьокоъл и Рацкеве в продължение на седмица бяха изпълнени с професионални представители, които с невероятни умения и колорита на носите си представяха културата на различни народи. Когато говорих с един от главните организатори на фестивала Йожеф Сигетвари, как стои въпросът с българите, ми каза, че миналата година е имало участници от България, но тази година не – не се рових за причините – но мосто национално самолюбие бе отчасти засегнато, защото българските танци със своя темперамент и пьстрота са известни в цял

свят. Доказателство за това е организирането и участието ни в курса за изучаване на български танци, народни инструменти (гъдулка, гайда, тъпан) български език и пеене “Балканфолк” в курорта Пампорово. Там бяхме свидетели на това как хора от различни възрастови групи и страни (Япония, Австралия, Франция, Америка, Италия и др.) проявяваха невероятен интерес към всичко българско.

Това ме наведе на мисълта и тук в Унгария да покажем ние българите на какво сме способни. За съжаление още сме далеч от професионализъм, но групата “Зорница”, която се оформи под ръководството на Лили Зафирова, играе от сърце и е способна да предаде колоритността на българските танци на сцената и на първо време това е достатъчно.

Поводът за представяне бе Регионалната културна среща, която се провежда през септември в Сазхаломбата години наред и се е превърнала в традиция. Заедно с представители от Тьорьокбалинт и Дюшд и ние българите от Будапеща със състава “Зорница” показахме на какво сме способни. Играта ни беше

посрещната бурно и с голям интерес. Надявам се, че този повод и още много други ще дадат възможност на колкото се може повече хора да се докоснат до българщината и българската култура. А когато една унгарка дойде да ме поздрави за изпълнението, ми каза, че танците са й харесали много, но освен това голямо впечатление й е направило, че танцуваме с удоволствие, не по задължение, което се излъчва от усмивките и особено прозира чувството, че принадлежим към една общност. И думите й за мен бяха повече от каквато и да е голяма награда, защото разбрах, че с нашите танци сме предали нещо на публиката и сме запалили някаква искрица интерес към нас българите.

Накрая искам да спомена, че получихме благодарствена грамота за участие, която бе връчена на хореографката Лили Зафирова, която от своя страна разказа за историята и проишито на състава “Зорница”. Още веднъж искам да благодаря на организаторите за проявената инициатива за включването на българския фолклор в техните мероприятия и най-вече на Розалия Надь за честта, която ни оказа, както ни беше обещано, тази среща бе първа, но не и последна.

Петя Маринова

Международен Средноевропейски художествен пленер

От 1 до 20 август в токайската местност Тайа бе организиран поредния международен средноевропейски художествен пленер, в който по традиция взеха участие и български художници. Той се организира от Унгарския институт за култура със съдействието на Столичното българско самоуправление. В пленера взеха участие *Валентин Лилев*, *Камен Симов*, *Радослав Симеонов* (дърворезба), *Борислав Тепагиров*, *Георги Великов* (скулптор), *Десислава Денева* (художник), *Николай Попов* (графика). Произведенията, създадени от младите български творци, ще бъдат показани в репрезентативна изложба в галерията на Българското републиканско самоуправление в Будапеща.

Международен фестивал на кукленото изкуство

На 31 август, в рамките на XI международен фестивал на кукленото изкуство, организиран от театър “Колибри”-Будапеща, пред унгарската публика се представи българската куклена актриса Катерина Илкова. Спектакълът и “Приказка от прежда”, създаден по приказката на чешката писателка Йолана Бранишова “Патилата на Павлуша” е преработен и дообогатен от режисьора Стефка Митева.

Въпреки езиковите граници Катерина Илкова със своето вътрешно излъчване на сцената и с професионалната си игра спечели сърцата не само на детската публика, а и на възрастните. На професионалните обсъждания по време на фестивала спектакълът получи висока оценка от специалисти и критици.

Клаудия Орос

Международна художествена изложба

На 19 септември унгарският художник Дьорд Езюш откри в Българския културен институт в Будапеща изложба от творби на участници в традиционния Шести международен пленер. В изложбата участват и българските художници Николай Янакиев и Евстати Маринов.

Българска изложба в Секешфехервар

На 16 август в галерията на бул. “Фишкалиш” 93 беше открита изложбата-живопис на художниците от Благоевград Нина Златева и Илия Борисов. Слово произнесе унгарският художник Андраш Чавлек.

Нова книга на Петер Юхас

На 26 септември в Съюза на унгарските писатели се състоя представянето на новата книга на Петер Юхас “Орисан съм на две родини”, издание на Българското републиканско самоуправление и издателска къща “Литературен форум”- София. Подробно за събитието очаквайте в следващия брой на “Български вестник”

Подарък на българската църква в Будапеща

На 22 септември, по повод Денят на независимостта в България, в българския православен храм “Св. Кирил и Методий” в Будапеща отец Стефан Мамаков отслужи Св. Божествена Литургия и освети подарените от Българското самоуправление в XI столичен район и изработени от художника-приложник Антони Дончев метални свещници.

Нова постановка на “Малко театро”

На 11 септември в Българския културен институт театралната трупа “Малко театро” представи на български и на унгарски език своята последна постановка “Хамлет, XX век вик срещу насилието” с участието на Дьорд Орбан и Габриела Хаджикостова, която е и режисьор на постановката.

Българският детски танцов състав “Росица” направи успешно гостуване на фестивал на остров Малта. С помощта на Столичното българско самоуправление и други спонсори нашите малки танцьори се представиха на два пъти много добре пред многолюдната международна публика на острова.

Ново издание на Българското републиканско самоуправление

Неотдавна от печат излезе книгата **“ДВЕ ИСТИНИ НЯМА. Последната българска царска династия – унгарски извори и родство”** от Александър Гюров. На близо сто страници авторът проследява историята на династията на Кобургите, изхождайки главно от унгарски извори, придружена от богат снимков материал.

На 8 октомври (вторник) от 17,30 ч. в Българския културен институт ще се състои представяне на книгата, на което каним интересувашите се наши сънародници и унгарски приятели.

На 14 юли в Исказ – родното място на големия унгарски поет и приятел на България Ласло Надь бяха положени венци. Българското републиканско самоуправление беше представено от председателя Димитър Цуцуманов.

* * *

На 8 август в столичната галерия “Сузуки” беше открит изложба икони на Георги Юхас.

* * *

В началото на м.август българската телевизия “БиТиВи” излъчи репортажа на журналистката Мария Топалова, заснет по време на нейната специализация в Будапеща. В репортажа освен новините за българската общност се показват фрагменти от мюзикъла “Царска история” на Г. Харшани и И. Дярмати. Според статистическите проучвания за гледаността на предаванията репортажът е получил най-много точки и е обявен за “предаване на седмицата”.

ПИОНЕР-ЕСТЕСТВОИЗПИТАТЕЛ В БЪЛГАРИЯ И УНГАРИЯ ИМРЕ ФРИВАЛДСКИ (1799–1870)

На 3 април 1870 г. в Пеща Имре Фривалдски отново се качва на кораб, за да пристигне в Русе, а сетне във Варна. Това е вече шестата негова научна експедиция в страната, едновременно и прощална, тъй като на 19 октомври с. г. той склпя очи в семейното си имение в Йобад, комитат Нюград. Първото научно пътуване в България започва на 20 февруари 1833 г., така унгарският ботаник и ентомолог с три години изпреварва френския геолог Ами Буе и с 28 години инженера-геодезист Гийом Лежан, също французин. Имре Фривалдски е първият европейски учен, стъпил на българска земя, на която той продължава изследванията си в течение на повече от три десетилетия. Личното му неучастие в някои от експедициите е с двупосочно обяснение: служебните задължения до 1851 г. и херметичната затвореност на Унгария от Хабсбургите през периода 1814–1840 г.

Роден е на 6 февруари 1799 г. в Бачко, в семейство, отличено с благородническа грамота през 1583 г. от император Рудолф I Хабсбургски, баща му Ишван е комитатски асесор. Житейският път на Имре Фривалдски се предрешава, когато е на 15 години. През 1814 г. с родителите си живее в гр. Шаторайяуйхей, считаният за Колумб на унгарската флора и фауна Пал Китайбел посещава роднинското му семейство, за започ-

ваната си експедиция в Хедаяй взима със себе си и Имре Фривалдски. Безспорно тогава в последния е лумнала жаравата на общата и интереса към природата. През 1816 г. Имре Фривалдски записва медицина в Пеща, завършва, но никога не работи като лекар. Още като студент зад гърба си има вече няколко естествоизпитателски експедиции, десетилетие след дипломирането му “неизвестно” за него в Унгария няма. Жаждата към нови открития е индикаторът да организира шест, понякога траещи години, експедиции на Балканския полуостров, в България и Мала Азия (1833, 1834, 1845, 1846 и 1870 г.) и с това извоюва и международно признание. Многозначителен е фактът, че Имре Фривалдски до 1851 г. е завеждащ Природонаучния отдел на Унгарския национален музей, тогава подава оставката си и като частен учен работи нататък, всички изследователски пътешествия впрочем са финансирани основно от него. След първата експедиция в България и доклада си за същата през февруари 1834 г. пред Унгарската академия на науките бива избран за дописен член на последната, а от 7 септември с. г. за редовен. В центъра на доклада е откритият и описан от него родопски силивряк, рядък вид, намерил място и днес в т. нар. “Червена книга на НРБ” за изчезнали и застрашени от

изчезване редки растения и животни. Нарича го на латински *Haberlea Rhodopensis*, първата съставка е от името на уважавания негов професор по ботаника Карой Хаберле, а втората указва местонахождението, Родопите. Успоредно с това Имре Фривалдски обогатява колекцията на Унгарския национален музей и с други редки растителни видове от България като трансилванско, панчицево, планинско, блатно и едроцветно секирче, едрolistна, ахтарова, скална, имануелова, беззащитна, кернерова и чернееща метличина и пр. През XX в. мнозина български учени, между тях академиците Борис Стефанов, Николай Стоянов и Велчо Велев, обстойно се занимаха с екологичните и другите характеристики, респективно особености на Родопския силивряк, с неговата анабиотична сухоустойчивост, реликтна ендемия и т. н.

Научното дело на Имре Фривалдски е своеобразен семафор, откриващ нови коловози в българистиката, които успоредно с пристигащите във вече познатите “гари” на обществените науки, водят до голямата станция на българознанието. Ще го последват мнозина унгарски учени от различните области на науката и не по-малко творци, обикнали България и запознаващи с нея сънародниците си и Европа.

Александър Гюров

ДИЕТОЛЕЧЕНИЕ ЧРЕЗ МЕД

Храненето заема особено място при формиране здравето на човек още от най-ранна детска възраст, когато се започва със задоволяване на физиологичните потребности на организма от хранителни вещества. Въгле-хидрати, масти, белтъци, витамини и минерали в правилно съотношение осигуряват нормалното развитие на растящия организъм. Стремешът ни да нахраним добре децата си и да им осигурим хранителните вещества, необходими за преадекватното развитие на организма, често води до нежелателни последици като например затлъстяването. Не е без значение да се знае, че прехранването на детския организъм с тестени изделия, захари, масти и т.н. води до увеличаване на броя на мастните клетки, които при пълните деца нарастват 4-5 пъти и не се редуцират в по-късна възраст, а могат само да намаляват или увеличават обема си. Ето защо профилактиката срещу пълнееването чрез хранене трябва да започне от най-ранна детска възраст и да продължи до дълбока старост, за да се избегне затлъстяването. При тези случаи е необходимо да се проведе редуционна диета. Всяка диета в зряла възраст води до нарушаване баланса на обменните процеси, които често отключват широко

пазпространените “социално значими” заболявания като атеросклерозата със сърдечно-съдови усложнения, повишаване на кръвното налягане, ставни деформации, злъчни и бъбречни каменни болести и пр.

Именно тук медът като хранителен продукт е с изключително добри качества, известни още от древността. Той лесно се усвоява от организма, а и му доставя разнообразни вещества с богат минерален състав. Микроелементите в него са в почти същото съотношение, както и в кръвта на човека. Именно в това е предимството му пред захарта. Докато захарта дава само калории, медът предоставя на организма редица минерални вещества, витамини, ферменти, различни плодови киселини. Богатият минерален състав на меда обуславя алкализирещото действие, с което той подпомага освобождаването на организма от вредните продукти на обмяната, които имат кисела реакция. Медът засилва градивните процеси и подобрява тъканната графика, а това е от изключително значение за хората с тежко физическо натоварване. Медът има способността да предотвратява мускулната треска и умората.

Доставяйки в организма големи количества усвоими калории, медът се явява прекрасна храна както за деца, така и за възрастни, особено за хора във възстановителен период след преболедуване.

Медът се използва и за лечебно хранене при почти всички заболявания! Добре е да се консумира ежедневно 100-150 г мед! Това служи като профилактика на затлъстяването, сърдечно-съдовите, стомашно-чревните, бъбречните и други заболявания.

Широко известно е, че пчелиният мед има и слабително въздействие – явява се като основно лечебно средство при хроничен запек. Установено е, че запекът е благоприятна основа за развитие на рак на дебелото черво. Добропротивоапачащо средство е вземането на 2 супени лъжици мед, разтворен в топла вода или варено жито, сутрин след ставане от сън. Полезни за премахване на запека са и билковите смеси със слабително действие като майчин лист, слабителен чай и др. Добре е успоредно с тях всяка сутрин да се пие по 1 чаена чаша с разтворена в нея 1 чаена лъжичка мед.

*д-р Вяра Димчева,
апитерапевт*

Семинар по въпросите на малцинствата

На 27-28 август в Балатонсемен се проведе семинар с участието на председателите на републиканските самоуправления на малцинствата и Агенцията за малцинствата. В дневния ред на семинара бяха включени най-важните въпроси на малцинствената политика за следващите четири години. Приоритетно място получи обсъждането на предстоящите малцинствени избори, разглеждането на резултатите от преброяването от гледна точка на регионалното разпределение на малцинствата, формулиране на законопроизводствените параметри, засягащи малцинствата и уточняване на механизма за бъдещите консултации между представителите на републи-

канските самоуправления и правителството. В консултацията участваха Вилмош Сабо и Ласло Телеки – политически държавни секретари в Министерския съвет по въпросите на малцинствата и Йеньо Калтенбах – парламентарен пълномощник за малцинствата. Участниците в заседанието разгледаха задачите, свързани с разговорите между малцинствените представители и министър-председателя на Унгария Петер Медьеш. Бяха договорени предложенията за бюджета в малцинственополитическата област. Председателите на малцинствените самоуправления са на мнение, че в интерес на постигане на целите, залегнали в правителст-

вената програма за малцинствата, е необходима значително по-голяма бюджетна подкрепа. Председателят на Агенцията за малцинствата Антал Хейзер формулира като реална цел постепенното създаване на онези правни и финансови параметри, които да могат да осигурят запазване и развитие на културните ценности на малцинствата в Унгария. Участниците в консултацията са единодушни, че до края на 2003 година в Парламента трябва да бъдат внесени за обсъждане всички закони, свързани с правата на малцинствата, които са от всеобщ интерес. През м. септември ще се проведе редовната среща между председателите на малцинствата и завеждащия канцеларията на Министерския съвет Елемер Киш.

Септември

Под мишница с блокче и книга
Септември по друма пристига.

Септември низ хълма се спуща
с напращени жълти обуца.

Щом чуят му леките стъпки –
и пукат се сетните пъпки,

и пукат се в тихи градини
гергини, гергини, гергини.

Септември с венец на главата
пристъпва засмян в общината –

повдига там глъч неразбрана,
па взема в ръка барабана,

излиза сред село и тука
застава и почва да чука:

“Да дойдат на нам коя дата
в училище рано децата!

Първаците – с блокчета сиви
и нови, големи моливи!

На всички пък други им стига
по малко мастило и книга!”

Асен Разцветников

Есен

Задуха северният вятър
и тежко разлюля гората
и ето над потока чист
зарониха се лист след лист.

И по небето на редици
последни закъснели птици
отлитат с писък пак на юг,
че зимата се връща тук.

Мецана из гората скита,
за сън си търси дупка скрита.
Работните пчели отвед
за зимата си сбраха мед.

Виж катеричката игрива,
сега се труди мълчелива –
шишарки, лешници в хралупа
цял куп за зимата натрупа.

И мравката, добър житар,
напълни със зърна хамбар.
При пълна къща – радост има
дори в студена, дълга зима.

Лъчезар Станчев

Първите уроци

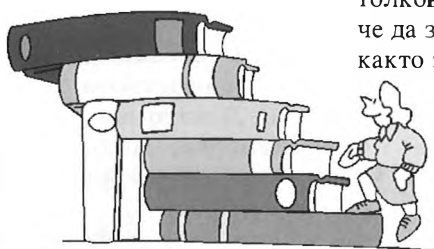
Много съм послушна,
много съм добричка,
много грижи имам –
аз съм ученичка.

Първите уроци
виждат ми се тежки –
как да ги науча,
без да правя грешки?

Четенето лесно,
писането лесно,
но от тази задача
иде ми да плача.

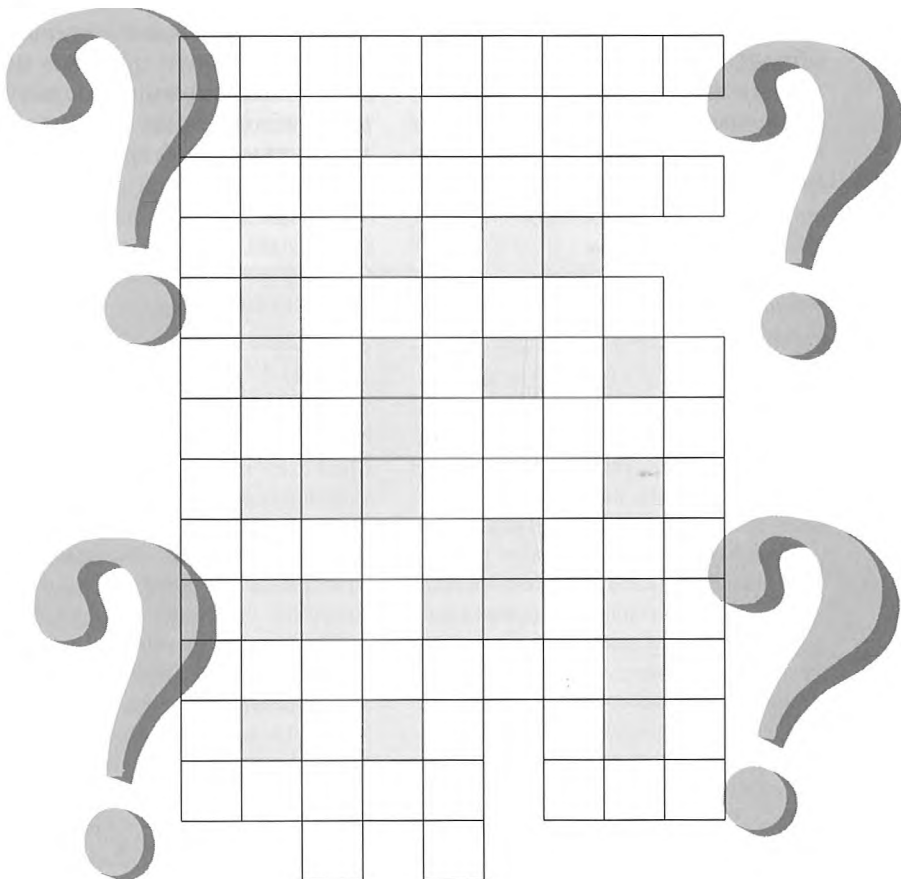
О, кога ще стана
толкова голяма,
че да зная всичко,
както знае мама!

Елисавета Багряна

Състави кръстословица от следните думи:

РАНИЦА, КУЦ, СЛУХТЕНЕ, ЗЪБОЛЕКАР,
ЗАХАРИ СТОЯНОВ, ОБИЦА, ФАЗА, УЗРЯЛ,
МЪХ, ЛАВАНДУЛА, СЪН, ХУБАВИЦА, ЛАЕ,
БИБЕРОН, ЯРЕ, ЦЕРЕМОНИЯ, ВЪЗЕЛ, КОЛИ,
НАФУКАН, ЦРУ

ОТЗИВИ

"Български вестник" е отворен форум за писмата и отзивите на читателите. В рубриката "Отзиви" вие можете да публикувате своите мнения и препоръки, свързани с изданието, по Ваши лични въпроси или проблеми, свързани с българската общност в Унгария.

В сегашния брой на вестника публикуваме писмото обръщение на Митрополит Симеон по молба на църковното настоятелство.

В този брой публикуваме и писмото на г-н Данчо Мусев по повод на публикувания материал на Силвия Киш в брой 5 на "Български вестник" в същата рубрика. "Български вестник" прави изключение и публикува писмото на унгарски език, както е пратено до редакцията. Поради неговия обем го прилагаме към вестника, за което молим читателите за извинение.

Българска православна църква Българска патриаршия Митрополит Симеон

АРХИЕРЕЙСКО ПОСЛАНИЕ

До уважаемите и родолюбиви българи,
живеещи в Република Унгария

Берлин, 01.09.2002 г.
Преп. Симеон Стълпник

"По това ще познаят всички, че сте Мои ученици, ако любов имате помежду си!" (Ев. Иоан 13:35)

"Да говоря всички езици човешки и дори ангелски, щом ЛЮБОВ нямам, ще бъда мед що звънти или кимвал що звънка! (1 Кор. 13:1)"

Възлюбени чедра на Светата ни Църква,

С духовна болка се налага да ви известим, че духовният МИР в Българската Православна Църковна Община в гр. Будапеща е НАРУШЕН.

Нарушен е мирът и сред българската колония.

Негово Високоблагоейство Ставрофорен Иконом Иван Шумов, в своето нежелание за помирение и неподчинение на Върховната Църковна Власт – в неизпълнение решенията на Светия синод под председателството на Негово Светейшество Българския Патриарх МАКСИМ нарушава Каноните на Св. Православна църква и Устава на Българската православна църква.

С тези действия той влиза в конфликт с Църковно-иерархическото устройство, в което всичко се върши по установения ред и порядък.

Желанието ни отец Иван да остане в лоното на Българската православна църква, да служим заедно пред престола на Христовата любов и Евангелския мир, остава помрачено.

С откритото си недоверие към българската колония той продължава да допринася за ескалацията на конфликта, въвлечайки и БПЦ, унгарските и българските държавни институции, чрез съдебни дела.

От много страни, както от Св. синод, така и от светски и църковни среди в град Будапеща ни упрекуват, че не вземаме нужните дисциплинарни мерки да поучим отец Иван Шумов и да го спрем от опасния за него в духовно отношение път. Многократно е бил приканван да се яви на разговор за негово добро – но напразно.

Така Отец Иван Шумов се отказва от свещеническото си достойнство и търси упора и упование в светската съдебна власт на Унгария.

Братя и сестри,

в духовния живот няма празнота.

През периода на конфликта се наложи Св. синод и Епархийския духовен съд да се занимават с поведението на Отец Иван Шумов.

Ето защо с благословението на негово Светейшество Патриарх Максим и това на Св. синод, Епархийският духовен съд на извънредното си заседание на 24 юни 2002 го-

дина в град Берлин, протокол 1/31 му присъди Епитимия (наказание) АΡΙΩС (празнота). Той бе лишен от правото да свещенодейства, да извършва църковни треби и съслужения. Следователно всяко свещенослужение (Св. Литургия, Кръщение, венчание, опело, панихида и др.), извършени от отец Иван Шумов, са недействителни.

За жалост остана без реакция и следващия наш призив за помирение, а именно:

– да върне имуществото на БПЦ община "Свв. Кирил и Методий" в град Будапеща, включително и неправилно присвоените от него финансови средства от банковата сметка на енорията,

– да се подчини на решението на Св. синод на БПЦ – Българска патриаршия, протокол 36 от 19. 06. 2001 година (освобождаване от енорийска длъжност при БПЦ Община "Свв. Кирил и Методий" в град Будапеща и пенсиониране).

Отец Иван Шумов обжалва и решението на Столичния съд на град Будапеща от 16. 07. 2002 г., с което му се отнема правото да представлява БПЦ в Унгария. Със същото решение отново се потвърждават за представители на БПЦ в Унгария Негово Благооейство Свещеник Стефан Мамаков, г-н Иван Маринов и г-н Иван Цочев.

Чапната на търпението преля и затова Епархийският духовен съд му наложи поредното по-строго наказание според Устава на Българската православна църква – Българска патриаршия, част III, Отдел II (Църковно-Съдебни дела), гл. 1/А, чл. 189, т. 12, НИЗВЕРЖЕНИЕ – лишение от духовен сан.

Независимо от всичко това, ние отправяме отеческа молба към Отец Иван Шумов да приеме решенията на Св. Синод и на Епархийския Духовен Съд и да прояви покаяние и любов в Господа Исуса и да се завърне към Църковно-Народното ни дело за мир, утеха, единство и духовна радост на нашите добри и благодетелни сънародници, живеещи в пределите на Унгария.

Благодатта на Господа Нашего Исуса Христа и Любовета на Бога и Отца, и общението на Светия Дух да бъде с всички вас!

† Западно- и Средноевропейски Митрополит:
Симеон

Президентът пристигна на работно посещение в Русия

Българският президент Георги Първанов пристигна на 19. 09. 2002 на тридневно работно посещение в Русия. След кратък престой в руската столица той отпътува за черноморския курорт Сочи, където ще се състои първата му среща с президента Владимир Путин.

Двамата президенти ще имат неофициална среща "без вратовръзки" в резиденцията Бочаров ручей, а по-късно – работна вечеря в присъствието на техните съпруги. След вечерята българският президент ще отпътува за Москва, където утре ще се срещне с ръководителите на двете камари на парламента, с пълномощния представител на президента Путин в Централния федерален окръг, с представители на едрия бизнес.

За днес е насрочена и лекцията на Георги Първанов в Московския държавен университет "Михаил Ломоносов".

Първанов оценява посещението си в Русия като знаково

Посещението на президента Георги Първанов в Русия ще бъде знаково. Това каза българският президент в специално изявление за журналисти на летище "Внуково". Той пристигна в Русия на тридневно работно посещение по покана на руския президент Владимир Путин. По време на двучасовия престой на летището преди полета за Сочи, където ще бъде първата му среща с руския президент, Георги Първанов направи кратко изявление за журналисти. За мен визитата е знакова и това личи от предвидените няколко срещи с президента Путин, каза той.

Първанов изтъкна, че това е подчертано работно посещение. Този факт се потвърждава от състава на делегацията, в която са включени представители на законодателната и изпълнителната власт, бизнесмени, както и най-ярки представители на българските интелектуалци. Според него ключова дума и основно послание на визитата е необходимостта от по-прагматични и основани на взаимно уважение отношения между двете страни. Георги Първанов каза, че българската делегация пристига тук с пакет от предложения, които ще бъдат обсъдени с руските домакини.

На летището президентът бе посрещнат от заместник-министъра на външните работи Сергей Разов и от шефа на трети европейски отдел във външно министерство Игор Гусев.

До 10 дни роднините на задържаните в Либия български medici ще имат възможност да се срещнат с тях

До 10 дни роднините на задържаните в Либия български medici ще имат възможност да се срещнат с тях. Това съобщиха външният министър Соломон Паси след среща в Министерския съвет днес с роднини на задържаните. Министър Паси благодари на компания "Хемус Ер", която ще осигури безплатни самолетни билети за пътуването на роднините. Очаква се посещението им в Либия да продължи около седмица. Засага не се налага следващо пътуване до Либия на лекарския екип – интернист и психиатър, който посети задържаните medici този месец. Медицинските сестри Кристияна Вълчева, Нася Ненова, Валентина Сиропуло, Снежана Димитрова и д-р Здравко Георгиев са задържани по обвинение в умишлено заразяване на 393 либийски деца със СПИН в детската болница в Бенгази.

Зам.-военният министър Иво Иванов представи Бялата книга за отбраната пред военни аташета и дипломатически представители

Заместник-министърът на отбраната Иво Иванов представи вчера във военното ведомство Бялата книга за отбраната пред военни аташета, акредитирани у нас.

Някои от поканените не можаха да присъстват поради други ангажменти, съвпадащи със срещата. Иванов очерта същността на Бялата книга, като посочи, че тя представя поглед навътре към армията в процеса на важната военна реформа, на динамичната международна среда и в периода преди Срещата на върха на НАТО в Прага.

Председателят на НС ще посети през октомври Украйна по покана на украинския си колега

Председателят на Народното събрание Огнян Герджиков ще посети през октомври Украйна по покана на Володимир Литвин, председател на Върховната Рада на Украйна. Това съобщиха на БТА Силвия Нейчева (НДСВ), председател на групата за приятелство България – Украйна в българския парламент.

На 17 септември българска парламентарна делегация, ръководена от Силвия Нейчева, се върна от Украйна,

където от 10 до 15 септември в Запорожска област участва в тържествата по повод 140 години от преселването на българи от Бесарабия в Таврия и 200 години от преселването на българи в Южна Украйна. В състава на делегацията бяха и депутатите Димитър Димитров (НДСВ), Рупен Крикорян (НДСВ) и Мустафа Хасан (ДПС) експерти от Министерството на образованието и науката и Държавната агенция за българите в чужбина, както и представители на български неправителствени организации.

Това е първото посещение на голяма парламентарна делегация при българите в Украйна, посочи Нейчева. По време на него делегацията се среща с българските общности в градовете Болград, Одеса, Приморск и Бердянск, където посети българските културни центрове и училища. Бяха направени дарения от стотици книги на български език, две музикални уредби, компютър и касети с българска музика. Българите в Украйна помолеха българската делегация за съдействие при въвеждането на облекчен иззов режим за украинските граждани с български произход. Българската делегация имаше и срещи с местните власти в селищата с българско население.

Най-голямата българска диаспора е в Украйна, където живеят около 330 хиляди души с български произход. По-голямата част от българите в Украйна живеят компактно на територията на Запорожска и Одеска области.

За създаване на японска градина в България са говорили на среща днес Благовест Сендов и японският посланик

Създаването на японска градина в България са обсъдили на среща днес заместник-председателят на Народното събрание Благовест Сендов (Коалиция за България) и японският посланик в София Ясуйоши Ичихаши. Това съобщиха на БТА парламентарният пресцентър. В разговора е участвал и Валери Димитров (НДСВ), който е председател на групата за приятелство България – Япония. Тримата ще се срещнат отново в началото на следващия месец, след като посланик Ичихаши проучи практиката в други страни, където има японски градини. Българските парламентаристи са обещали да разговарят с български учени по темата. След това се планира среща с кмета на София Стефан Софянски.

Фирма "ГРУП" съобщава на своите пътници, желаещи да пътуват по маршрутите Будапеща – София – Будапеща, че автобусите тръгват от трета стоянка на новата автогара "Неплигет" (спирка на метро № 3) От Будапеща: вторник, сряда, петък и събота в 17.00 ч.

От София: понеделник, вторник, четвъртък и петък в 16.30 ч от паркинга при Централна гара – София.

Информация и продажба на билети: тел.: 269-42-46 и 06-30-416-84-34

Илия Караулиев

Български културен институт: Будапеща – VI район, бул. "Андраши" 14.

Конкурс за стипендии

Българското републиканско самоуправление учреди своя стипендия за ученици и студенти от български произход, живеещи в Унгария за учебната 2002/2003 година.

Желаещите да получат стипендия могат да получат информация на телефон 216-4210 или 216-4211 всеки ден от 10.00 до 13.00 часа.

Срокът за подаване на документите е 31 октомври 2002 г.

Българско предаване по унгарското радио:

Всека сряда от 21.30 часа предаваме българска емисия по унгарското радио. За Будапеща и района предаването можете да слушате на вълните на радио "Калипсо" на 873 клхц (средни вълни). В провинцията предаването се хваща на вълните на регионалните програми на унгарското радио, за Дебрецен и района – на 91,4 мгхц, за Дьор – на 1350, на 1188 и на 1116 клхц, за Ньиредхаза на 1251 клхц, за Пейч на 873 клхц и на 101,7 мгхц, за Сегед на 66,29 и 93,1 мгхц, за Солнок на 1350 клхц и на 88,5 мгхц.

На 5 октомври от 19.00 часа в културния център "МОН" (Budapest, XII. Csörsz u. 18.) ще се състои тържественото честване на 20-годишнината от създаването на фолклорния танцов състав "Мартеница". Каним всички на всеобщо увеселение с някогашните и сегашни танцьори, музиканти и приятели на състава.

Курс по български език

В Българския културен институт в Будапеща започва курсът по български език за учебната 2002/2003 година. Желаещите могат да се запишат на 10 октомври от 16 до 17 часа в офиса на института (Будапеща, VI район, бул. "Андраши" № 14.) За повече информация на телефон 269-4246.

Правните консултации ще се проведат на 7 и 28 октомври 2002 година от 15.00 ч. в седалището на Българското републиканско самоуправление. (1093 Budapest, Lónya u. 41.)

Съобщения

В брой 6 на "Български вестник" от 30 юни т.г. по технически причини е пропуснато името на Александър Гюров, автор на статията "За забравения първи изследовател на българите в Унгария Ласло Горове (1780–1839)". Редакцията моли автора за извинение.

На 76 годишна възраст от рак в София почина Венелин Коцев. Изтъкната политическа фигура от преди 1989 година. За периода 1976–1990 година е посланик в Алжир, Малта, Италия, Унгария. (съобщение на в. "24 часа" от 17. 08. 2002 г.)

Представителството на авиокомпания "БАЛКАН" Ви информира, че от 22 април 2002 г. се възобновяват съвместните полети по линията Будапеща-София-Будапеща. Със съвременните самолети на "МАЛЕВ" нашата авиокомпания Ви предлага всеки ден полети до София с продължение до Варна и други дестинации.

С всеки закупен от Вас билет в

бюрото на "БАЛКАН" Вие получавате приятно пътуване и давате своя принос за възстановяване на националния превозвач на България – авиокомпания "БАЛКАН".

За информация, резервации и продажба на билети авиокомпания "БАЛКАН" е неизменно на Вашите услуги на телефон: 317-1818 и 06-309-505-102.

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ И СТОЛИЧНОТО БЪЛГАРСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Български вестник ISSN 1416-3098. Bolgár Hírlap. Megjelenik havonta a Nemzeti és Etnikai Kisebbségéért Közalapítvány, a helyi bolgár önkormányzatok támogatásával. Излиза всеки последен ден от месеца без юли и август. Отговорен издател: Димитър Цуцуманов. Редакция: Татяна Кръстева, Петър Петров, Моника Тютюнкова. Адрес на редакцията: Szerkesztőség: 1093 Budapest, Lónya u. 41. Tel.: 216-4210. E-mail: bolgonk@bul.hu. Felelős kiadó: Czuczumanov Dimiter. Szerkesztőség: Kraszteva Tatjana, Petrov Péter, Tyutyunkov Monika. Печатница/Nyomda: PUBLICITAS. Цена/Ára: 50,- Ft. Публикуваните материали изразяват мненията на техните автори. Материали и снимки не се пазят и не се връщат! Всеки брой приключва на 15-то число от месеца.

РАЖДАНЕТО НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНА

Историческите данни говорят, че още преди създаването на славянобългарската държава през VII в. разпространението на християнството е вървяло с бързи стъпки. Потвърждение на това са такива архитектурни паметници като църквата “Св. София” в София от V-VI в., Старата метрополия в Несебър от IV-VI в., Червената църква край Перущица от IV в., базиликата край с. Голямо Белово, Пазарджишко от първата половина на VI в. и др. Даже в 343 г. в някогашната Сердика (дн. София) е свикан един от първите църковни събори, тъй нар. Сердикийски събор.

Като атрибут на култа иконата официално е въведена в България след приемане на християнството от Византия през 865 г. при цар Борис I (852–889). Естествено е да се предположи, че нужните за богослужението икони, книги, църковна утвар, музика, одежди и пр. е трябвало да бъдат набавени от Цариград.

В X в. Първото българско царство достига своя най-голям разцвет. В Преслав и Охрид, двата главни културни центъра на България, знайни и незнайни книжовници създават на славянс-

ки език богата оригинална и преводна литература. Много от тези книги са украсени с прекрасни миниатюри. Археологическите разкопки и писмените извори говорят, че около столиците Плиска и Преслав възникват много манастири и църкви. Последните били украсени с прекрасни стенописи, мозайки и икони. Царските дворци и боярски къщи, с техните богати пластични и керамични украси, не им отстъпвали по великолепието и пищността. Столицата Преслав израснала като важен център на изкуството. Една от разкритите там църкви има необичайна за времето си кръгла форма. Мозайки върху златна основа и скъпоценни мрамори покривали нейните стени. За тяхната украса използвали специално изработени керамични плочки наподобяващи емайла. В Преслав се обособява един особен вид декоративно изкуство – керамичната глазурирана живопис. Това изкуство има преди всичко монументален характер – върху стените на църквите майсторите създавали големи декоративни ансамбли, съставени от монтирани една до друга цветни ке-

рамични плочки, изобразяващи отделни части на един образ или сцена. Освен тази монументална рисувана керамика се изработвали и малки икони, предназначени за частния дом. Намерените множество фрагменти говорят за тяхната широка употреба. Това са не само най-старите български икони, но и едни от най-характерните ранни прояви на иконописното изкуство от вътрешните части на Балканския полуостров. Като най-съществено изразно средство при тях изпъква линията и цветното декоративно петно, определени до голяма степен и от материала и техниката на изпълнение. В композиционно отношение са обобщени, изчистени от подробности, образите са решени едро, с категорична и ясна рисунка. Лаконичната им изразност и символика говорят за източновизантийско влияние, което е естествена последица, когато след приемане на християнството, в България идват много художници и майстори, а внесените култови предмети стават и образци за подражание.

От тези икони до нас е достигнала само една, която се датира от началото на X в., т.е. няколко десетилетия след въвеждане на християнството. Тази икона е намерена в развалините на манастира в областта Патлейна, близо до Преслав. Тя е рисувана не върху дърво, а върху повече от двадесет квадратни керамични плочки, които съединени дават образа на Св. Теодор (виж снимката!) в естествена големина. Иконата е направена с голямо професионално майсторство, образът на светеца е строг и величествен и вероятно е украсявала някоя от близките църкви. Много подобни находки показват, че такива керамични икони съвсем не били рядкост по това време в България. Иконата на Св. Теодор е само един от най-добрите образци, стигнали до нас.

Този богат духовен живот е добре илюстриран от българските и византийските писатели от това време – Йоан Екзарх, Константин Преславски, Презвитер Козма, Йоан Скилица, Лъв Дякон и др. Те отбелязват, че имало и икони “рисувани на дъски”, които според Презвитер Козма богомилите отричали, смятайки ги за дело на сатаната. Византийските автори съобщават, че император Йоан Цимисхий, превзел през 971 г. Преслав, отнел като военна плячка в Цариград известната икона на Св. Богородица.

Именно върху този исторически фон се раждат и първите образци на българското иконописно изкуство.

Петър Петров